

І.М. ЦУРКАН,

к.філол.н., доцент,
Херсонський державний університету,
директор ТА «Join Up!Admiral»,
м.Херсон

ПОДІЄВИЙ ТУРИЗМ ЯК ІННОВАЦІЙНА ФОРМА ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ ТУРИСТІВ

Постановка проблеми. Розвиток в'їзного та внутрішнього туризму стимулює економічний розвиток міста, регіону, країни. Ефективне використання культурно-історичного потенціалу, архітектурних і природних пам'яток дає можливість розвивати нові, більш перспективні економічні напрями. У практиці розвитку туризму відзначається недооцінка потенціалу свята-фестивалю як ресурсу, адже саме фестиваль може залучити туристів у той чи інший регіон. Але фестиваль не як окремий соціально-культурний захід, а як захід у системі розвитку туризму в регіоні.

Мета дослідження — розкрити сутність подієвого туризму, оцінити перспективи його розвитку на Херсонщині, проаналізувати напрями його реалізації та відповідно дати орієнтовну оцінку можливостям розвитку цього виду туризму в даному регіоні.

Аналіз публікацій і досліджень. Систематичні погляди щодо виокремлення подієвого туризму з'являються лише в останні роки. Так, особливості розвитку даного виду туризму було проаналізовано та досліджено у працях А. В. Бабкіна [1], М. П. Кляпа та Ф. Ф. Шандора [2] Т. Н. Третьякової [3]. Щодо аналізу розвитку подієвого туризму в південному регіоні України, на сьогодні, не існує будь-яких фундаментальних досліджень.

Вклад основного матеріалу. Подієвий туризм — досить молодий вид туризму. Основною відмінністю якого є те, що його основна мета «присвячена якій-небудь поїздки», а головна особливість полягає у «безлічі яскравих неповторних моментів» [2; с. 278].

Подієвий туризм переважно це індивідуальний вид відпочинку, який наповнений атмосферою свята. Люди, що відправляються у подібну мандрівку, безперечно, відчують багато незабутніх моментів, які їм запам'ятаються.

Аналіз фестивалю як організаційно-художньої форми функціонування виконавських мистецтв виступає досить складною задачею, дана сфера художньої діяльності, не дивлячись на багато численні газетні та журнальні публікації, систематичні огляди фестивалів подій в електронних засобах масової інформації, залишається за межами інтересів не лише спеціалістів у галузі менеджменту, але також і мистецтвознавців.

Увесь подієвий туризм можна класифікувати на декілька категорій, які зібрані за масштабом подій. За цією ознакою виділяють події національного та міжнародного рівня. Також у подієвому туризмі вирізняють кілька тематичних видів: національні фестивалі та свята, театралізовані шоу, фестивалі кіно і театру, гастрономічні фестивалі, фестивалі та виставки квітів, модні покази, аукціони, фестивалі музики і музичні конкурси, спортивні події [Див.:2; с. 278—279].

Головною ціллю подієвого туризму виступає як відвідування туристом конкретного заходу, так і його безпосередня участь, «включення» в події, що відбуваються. Саме тому, ресурсом для залучення туристів може стати не соціальне дійство, а саме фестиваль.

Одним із напрямлень подієвого туризму є фестивальний туризм. Фестиваль (франц. festival, від лат. festivus — веселий, святковий) — масове святкування, показ чи огляд досягнень музичного, театрального, естрадного, циркового або кіномистецтва.

Фестивальний туризм — це широка гама культурно-пізнавальних турів, які організуються для відвідин національних і міжнародних ярмарків і виставок, спортивних змагань, серед яких особливе місце займають всесвітні олімпіади [1; с. 130].

Херсонщина зацікавлена у залученні туристів завдяки місцевим фестивалям, а фестивальні менеджери повинні ефективно і своєчасно планувати і реалізовувати спеціальні програми і заходи, які сприятимуть підвищенню інтересу

до його культури, і стимулюватимуть промоцію культурно-етнографічного потенціалу території.

Організація подієвих турів саме на території Херсонщини корисна як для туристів, так і для регіону. Херсонщина приваблива для туристів завдяки природним, кліматичним умовам, пам'яткам культури. Перспектива отримання туристом позитивних емоцій, потенційна можливість задоволення його потреб в конкретному туристському продукті, призведе до подальшого розвитку регіону.

Матеріали здійсненого нами дослідження дозволяють згрупувати (класифікувати) фестивальні тури залежно від основного критерію. Фестивальний туризм як підвид спеціалізованого виду туризму ми рекомендуємо класифікувати за наступними критеріями: за цільовою функцією фестивалю; від засобу пересування учасників фестивалю; за сезонністю; за спеціалізованою організацією; за віком і соціальним складом учасників фестивалю; за статусом фестивалю; за формою організації.

За цільовою функцією нами визначено наступні види фестивалів: культурологічні, спортивно-оздоровчі, спеціалізовані та інші.

Залежно від засобів пересування учасників фестивалю: пішохідний, кінний, велосипедний, автомобільний, водний, авіаційний.

За сезонністю: зимовий, літній, міжсезонний.

За спеціалізованою організацією (програмою) фестивалю: етнокультурні (етнографічні, національних культур, фольклорні, етномістецькі і т.п.); містецькі (естрадні, театральні, циркові, музичні, гумору та сатири); гастрономічні (винні, кавові, чаєві, пивні, медові та ін.); історичної реконструкції (рицарські турніри, анімаційні ігри — «жива історія»); музичні (джазу, класичної музики, фольк- і етномузики, автентичної музики, хорових колективів тощо); професійні свята (вівчарів, ковалів, лісорубів, виноградарів, пасічників, рибалок, байкерів, кобзарів і лірників і т.п.); спортивні (лижні, водні, спортивного туризму, зі спортивного орієнтування, спелеотуризму, техніки туризму та екстремальних видів спорту тощо).

Фестивалі, які відбуваються у різних районах Херсонщини, забезпечують популяризацію області, сприяють активному розвитку цільових туристських поїздок. За рік у Херсонській області проводиться біля сотні різноманітних фестивалів. Особливістю фестивального туризму виступає те, що щорічно він поповнюється новими фестивальними подіями, які із розряду випадкових переходять у розряд постійних.

Найбільшу частку складають фольклорно-мистецькі заходи. В більшій мірі вони представлені музичними та співецькими фестивалями. Так, у лютому місяці проходить регіональний фестиваль Масляниці «Киш, Зима!». На весні гостям пропонується відвідати Всеукраїнський фестиваль народної творчості «Купальські зорі» у м. Гола Пристань, Міжнародний фестиваль словянської середньовічної культури «Олешня».

Херсонщина також славиться рядом регіональних і міжнародних музичних фестивалів, серед яких варто відзначити: «Амадеус» (березень), Обласний фестиваль «Джаз над морем» (червень, м. Скадовськ), рок-дуелі «Прем'єра» і «Рок у майбутнє» (під час яких можна насолодитися кращими творами сучасної рок-музики) (вересень), Міжрегіональний фестиваль духовно-патріотичної пісні «Сонячні дзвони» (серпень м. Каланчак), Всеукраїнський фестиваль-конкурс військово-патріотичної творчості «Оберіг» (жовтень). Любителів ансамблів народних інструментів запрошує фестиваль «Чумацький Шлях», а цінителів козацької пісні — «Слобідський козацький круг».

Відомий є щорічний Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії» та міжнародний фестиваль непрофесійного кіно «Кінокімерія» (метою якого є відновлення кіноаматорства в Україні), Міжнародний поетичний фестиваль «АНТ-Р-Акт» (в якому поезія переплітається з музикою, фотографією та образотворчим мистецтвом), фестиваль вільного мистецтва «FREEART» (для тих, хто тільки починає свій творчий шлях) і фестиваль сучасного мистецтва «TERRA FUTURA».

Другу за розміром частку складають гастрономічні фестивалі. Найвідоміші серед них: Регіональний кавуновий фестиваль-ярмарок «Солодке диво» (серпень,

м. Гола Пристань), Обласний фестиваль «Херсонський кавун» (вересень), Фестиваль «ВиноТавр» (вересень, м. Нова Каховка), Обласний фестиваль «Рибний пір» (жовтень), Регіональний винний фестиваль «Таврійське гроно» (листопад), набуває обертів фестиваль вуличної їжі «Тишо-тишо Fest».

За останні роки стали популярними деякі тематичні фестивалі, серед яких: Парад наречених, Купальські зорі, Мотофестиваль байкерів «Тачанка».

Певну нішу займають етнічні фестивалі, що зумовлено поліетнічністю населення регіону (близько 120 народностей проживає на території області). Серед цих Фестивалів: Межрегіональний фестиваль національних культур «Таврійська родина» (серпень, м. Генічеськ), фестиваль болгарської народної творчості, польського народного мистецтва та ін.

Для зовсім маленьких гостей Херсонщина приготувала фестивалі дитячої творчості: «Маленькі зірочки», «Острів Різдва», «Золоте зернятко», а ще — фестиваль творчості дітей із обмеженими можливостями «Ми все зможемо» та фестиваль для дітей з дитячих будинків «Назустріч мрії».

Поступово відроджується зацікавленість до спортивних заходів. Щороку у квітні проходить фестиваль «Піщані бархани» (Олешківські піски), авторалі «Чумацький шлях» (жовтень).

Певну частку займають заходи спортивно-розважального характеру, це козацький фестиваль «Козацькі забави» (жовтень, м. Цюрупинськ), водний фестиваль «Вода життя» (липень, м. Нова Каховка), фестиваль мореходів, парусно-гребна регата «Весла на воду!» (серпень).

Історичні фестивалі, на жаль, не є популярними в області. Цю групу може представити лише Міжнародний фестиваль словянської середньовічної культури «Олешія» (липень) та фестиваль військово-патріотичних клубів «Потьомкінська епоха» (вересень).

Проаналізувавши розподіл фестивалів по районах області, можемо зробити висновок — основним осередками фестивального туризму є м. Херсон, Голопристанський, Скадовський і Генічеський райони. Це зумовлено тим, що дані території виступають рекреаційними зонами та більш економічно розвиненими.

Якщо розглядати вплив сезонного фактору на фестивальний туризм, то можна з впевненістю сказати, що він є значним. Високий сезон припадає на літні місяці, що зумовлено, насамперед, туристською активністю та привабливістю Херсонщини як курортно-рекреаційного центру.

Фестивальний туризм у нашій країні набирає обертів, тоді як за кордоном це звична справа. Наші фестивальні програми ще виходять на певний рівень, але вже дають свої позитивні результати. Культура регіону здатна викликати у туристів величезний спонукальний мотив до подорожі. Тому збереження культурної спадщини та його раціональне використання мають визначальне значення для сталого залучення туристських потоків і збереження популярності конкретного туристського спрямування.

Висновки. Аналіз фестивальної практики в Херсонській області дозволяє зробити кілька важливих висновків. Фестивалі відіграють важливу роль у культурному житті області, допомагають вивести Херсонщину на більш високий рівень, як туристський центр.

Багато міст херсонської області проводять фестивалі та свята, які є «візитною картою» всього регіону. При цьому важливо відзначити, що фестивалі, що проводяться в Херсонській області мають стійкий характер, часто не виправдовуючи очікування гостей через низький рівень організації і недостатньо привабливу розважальну програму.

Список використаних джерел:

1. Бабкин А. В. Специальные виды туризма: учеб. пособие / А. В. Бабкин. — Ростов н/Д.: Феникс, 2008. — 252 с.
2. Кляп М. П. Сучасні різновиди туризму: навч. посіб / М. П. Кляп, Ф. Ф. Шандор. — К.: Знання, 2001. — 334 с.
3. Третьякова Т. Н. Анимационная деятельность в социально-культурном сервисе и туризме / Т. Н. Третьякова. — М.: Академия, 2008.

